

18. fejezet

Libánon és Bászán

„LIBANON (a fehér, fehér hegy). Hegyvonulat, amely 150 km-nyi hosszúságban húzódik északkeleti irányban a szíriai tengerpart mentén, Tírusztól Arvadig; ezenkívül a róla elnevezett ország; tőle keletre húzódik Antilibanon, amelynek néhány csúcsa, pl. a Hermon (2815 m) csaknem 3000 m magasra nyúlik; az Antilibanon déli csücske képezte Palesztina északi határát; sűrű erdők borították, különösen híres cédrusfáiról, ezekről a hatalmas, túlevelű fákról (Bír 9,15; 1Kir 5,6).”¹ A „BÁSÁN (szelíd; kő nélküli, termékeny vidék; lágy, homokos talaj). Vidék Genezáret-tavától keletre, Gileád és Hermon közt, rendkívül termékeny, pompás nyájairól ismert (5Móz 32,14; Ez 39,18); Manassé törzsének jutott osztályrészül (Józs 13,29–30). Nagy Heródes, majd annak fia, Fülöp birodalmához tartozott.”²

„Cédrus. A fenyők családjába (Pinaceae) tartoznak (h. 'erez, g. kedrosz). Három faja van: a Himalájában őshonos deodarcédrus (*Cedrus deodara*), a Libánonon tenyésző libánoni cédrus (*Cedrus libani*) és az Atlasz-hegységben honos Atlasz-cédrus (*Cedrus atlantica*). A B-ban a libánoni cédrus szerepel számos helyen. Igen magas, 40 m-re is megnő, törzse a 4 m vastagságot is eléri. Örökzöld, toboza tojásdad, kb. 10 cm-es. Nagyon hosszú életű, 3000 évesnél idősebb is akad közöttük. Kellemes illatot áraszt. A fertőzésekkel szemben ellenálló, ami értékessé, keresetté tette. A legnemesebb fának tekintették, ezért nevezték olykor az Isten cédrusainak (Zsolt 80,11) vagy az Úr fájának (Zsolt 104,16). Használták az erő és a szépség, a büszkeség és a gög (1Kir 5. 13; 2Kir 14,9) szemléltetésére. Kidőlése a maradandó dolgok mulandóságát hirdette (Zsolt 29,5)...Ciprus. A ciprusfélék családjából (Cupressaceae) a B-ban az európai ciprus (*Cupressus sempervirens*) két változatával találkozunk. Az egyik a *Cupressus sempervirens* var. *pyramidalis*, h. tö'assur. A tö'assur a jásár-ból származik, s a ciprus egyenes, sudár növése utal. A másik gyakrabban előforduló ciprus a *Cupressus sempervirens* var. *horizontalis*, h. bőrös. A szóhasználatban van némi bizonytalanság, s ez tükröződik a különböző fordításokban, kezdve a LXX-val, amely a h. 'erez-et (cédrus), valamint a bőrös-t fordítja ciprusnak (g. kúpáriszosz) A B gyakran együtt emlegeti a cédrust és a ciprust a Libánon és a Hermón díszeként (Ézs 37,24; 60,13; Ez 27,5). Fája kemény, illatos; építkezésre, szerszámkészítésre kiválóan alkalmas... Cserfa. A bükkfafélék családjába (Fagaceae) tartozó tölgyfaj. Palesztinában és Szíriában kilencféle tölgyfaj díszlik, ezek egyike a cserfa vagy csertölgy (*Quercus cerris*). Ebből adódik, hogy a B-ban ugyanazon héber szó ('élá, 'allá, 'allón) fordításaként hol cserfa, hol pedig tölgy olvasható. Csoportosan, ligetesen és magánosan egyaránt előfordultak. Erős törzsük, szép, hatalmas lombjuk van (Ez 6,13), ezért az erő és a nagyság jelképének tekintették (Ézs. 2,13; Ám 2,9).”³ Ezen kívül láthatjuk még, hogy a Libánoni erdők és a Bászáni tölgyfák a Bibliában számos helyen a »népeket« jelképezik. „Az Úr szava zeng a vizek fölött, a dicsőség Istene mennydörög, az Úr ott van a nagy vizek felett. Az Úr szava erős; az Úr szava fenséges. Az Úr szava cédrusokat tördel, összetöri az Úr a Libánon cédrusait is” Zsolt. 29,3 „Pedig én irtottam ki előlük az Emoreusokat, a kik magasak voltak, mint a cédrusok, erősek, mint a cserfák. Mégis kiirtottam gyümölcsét felül és gyökerét alul.” Ámós 2,9 „Ím a népek, mint egy csöpp a vederben, és mint egy porszem a mérlegserpenyőben, olyanoknak tekintetnek; ímé a szigeteket mint kis port emeli föl! És a Libánon nem elég a tűzre, és vada sem elég az áldozatra. Minden népek semmik Ő előtte, a semmiségnél és ürességnél alábbvalóknak tartja.” Ésa. 40,15-17 A nagy evangélium hirdetés idején különböző népek közül térnek meg az emberek ezt a Biblia hasonlatban így szemlélteti: „A Libánon ékessége hozzád jó, cziprus, platán, sudar cédrus, mind együtt szenthelyemnek megékesítésére, hogy lábaim helyét megdicsőítsem.” Ésa. 60,13 Isten bátorító ígéretet is küldött népének, hogy újból megsokasodnak majd emberekkel: „Nemde kevés idő múltán a Libánon termőfölddé lesz, és a termőföld erdőnek tartatik? És

meghallják ama napon a siketek az írás beszédeit, és a homályból és sötétből a vakoknak szemei látni fognak.” Ésa. 29,17-18 A megszabadult népnek pedig a „Libánon dicsősége” adatik Ézsaiás 35,1-2 szerint. Vagyis a megváltott népeken megnyugszik majd Isten dicsősége. „Örvend a pusztta és a kietlen hely, örül a pusztaság és virul mint őszike. Virulva virul és örvend ujjongva, a Libánon dicsősége adatott néki, Karmel és Sáron ékessége; meglátják ők az Úrnak dicsőségét, Istenünk ékességét.” Ézsaiás 35,1-2 Babilonnak a népeken való erőszakoskodását a Biblia így írja le: „Bizony, a libanoni erőszakoskodás gyászba borít téged, és a vadak pusztítása, a mely rettegteté őköt, az emberek véérért és az országon, a városon és annak minden lakosán űzött erőszakosságért.” Hab. 2,17 „A Libánon ellen elkövetett erőszak visszaszáll rád; a vadállatok kipusztítása miatt majd te is rettegni fogsz. Hiszen te emberek véért ontottad, és erőszakosan bántál országokkal, városokkal és a bennük lakókkal.” Hab. 2,17 (MBT ford.) A nagy Babilon bukása a népek öröme lesz: „Még a cziprusok is örvendenek rajtad: a Libánon czédrusai ezt mondják: Mióta te megdöltél, nem jó favágó ellenünk.” Ésa. 14,8 Mivel Babilon nem kímélte a népeket, hanem úgy vágta ki őket, mint a favágó a fákat.*¹ Jézus Krisztus második eljövetelekor átveszi a hatalmat a világ népei felett: „De ímé az Úr, a seregeknek Ura: levagdálja az ágakat rémitő hatalommal, és a magas természetűek kivágattatnak, és a magasságosak megaláztatnak; Az erdő sűrű ágait levágja vassal, és megdől a Libánon egy hatalmas által.” Ésa. 10,33-34 A népekre jövő ítéletet így szemlélteti az Írás: „Nyisd meg kapuidat, oh Libánon, hogy tűz emészsen czédrusaid közt! Jajgass te cziprus, mert esik a czédrus, leomlott, a mi legjava! Jajgassatok ti Básán tölgyei, mert pusztul a rengeteg erdő.” Zak. 11,1-2 Ezékiel könyve az asszír népet is hasonlítja a Libanoni cédrushoz: „Ímé, Assúr czédrus vala a Libánonon, szép ágakkal és sűrű galyaival árnyékot tartó s magas növésű, melynek felhőkig ért a teteje.” Ezék. 31,3 majd később megállapítja, hogy „egy fa sem volt hozzá hasonló”, vagyis egy nép sem volt különb nála. „A czédrusok el nem takarák őt az Isten kertjében, a cziprusok nem valának hasonlók ágaihoz, s a platánoknak nem valának olyan galyai, mint néki; Isten kertjében egy fa sem vala hasonló hozzá az ő szépségében.” Ezék. 31,8

Ezékiel 31. fejezetében a Biblia a két nagy hatalom Asszírria és Egyiptom sorsát szemlélteti egymáshoz hasonlítva őket, pusztulásukkor „meggyászoltatám őt a Libánonnal, és a mező minden fája elepede miatta.” Ezék. 31,15 Vagyis a bennük bízó népek, gyászolnak és elepednek. A Bibliában a Libánon jelkép szűkebb értelemben »Jeruzsálem népét« vagyis a hívő népet szimbolizálja. Az Ezék. 31,16-ban említett „Libánon szépsége és java” elsősorban Isten népét szimbolizálja, akiket »megvígasztal« ezeknek a nyomorgató birodalmaknak a bukása. Izraélről Isten népéről mondja Hóseás könyve: „Olyanná leszek Izraélnek, mint a harmat. Virágozni fog, mint a liliom, és gyökeret ver, mint a Libánon. Kiterjednek az ő ágai, és olyan lesz az ő ékessége, mint az olajfáé, illata pedig, mint a Libánoné. Visszatérnek az ő árnyékában lakók, és felelevenednek, mint a búzamag, és virágoznak, mint a szőlőtő; híre olyan lesz, mint Libánon boráé.” Hós. 14,6-8 „Mily szépek a te sátoraid óh Jákób! a te hajlékaid óh Izraél! Mint kiterjesztett völgyek, mint kertek a folyóvíz mellett, mint az Úr plántálta áloék, mint czédrusfák a vizek mellett!” 4 Móz. 24,5-6 „Az igaz virágzik, mint a pálmafa, növekedik, mint a czédrus a Libánonon.” Zsolt. 92,13 „Megelégttetnek az Úrnak fáit, a Libánonnak czédrusai, a melyeket plántált;” Zsolt. 104,16 Szénakhérib asszír király amikor Jeruzsálem népe ellen ment ezt mondta követői által: „Szekereim sokaságával meghágom a hegyek magasságait, a Libánon oldalait, és levágom magas czédrusait, legfelségesebb cziprusfáit, és bemegyek csúcsának lakóhelyébe, kertes erdejébe.” 2 Kir. 19,23

*¹ Az Ige jelképes értelmezése szerint; hasonló hasonlattal élt a lüd Kroiszosz, aki megüzente a lampszakosziaknak, „hogy bocsássák szabadon foglyukat különben, mint a fenyőfát úgy vágja ki őket.” (Hérodotosz: A görög – perzsa háború Osiris Bp. 2000. 409. o.)

Ezékiel könyvében Isten egy találós mesét, példabeszédet adott az Izrael népének, amelyet saját maga meg is magyarázott. „És mondjad: Így szól az Úr Isten: A nagyszárnyú nagy saskeselyű, melynek hosszú csapótollai valának, s mely rakva vala különféle színű tollakkal, jöve a Libanonra, és elfoglalá a cédrusfa tetejét.” Ezék. 17,3 „No, mondjad a pártos háznak: Avagy nem értettétek-e mi ez? Mondjad: Ímé, eljött a babiloni király Jeruzsálembe, és fogá királyát és fejedelmeit és elvivé őket magához Babilonba.” Ezék. 17,12 Jeremiás könyve pedig a Júdeai nép felett uralkodó Jojakimról és fiáról Jojakinról ezt mondja: „A Libánonon trónolsz, a cédrusok közt van a fészked?! Hogy fogsz majd nyögni, ha rád jönnek a fájdalemak, mint a szülő asszonyra a vajúdás.” Jer. 22,23 (MBT ford.)

Libánon és Básán elhelyezkedése (Rajz: SG)

© Sipos Gábor

Felhasznált irodalom

¹ Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Libanon)

² Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Básán)

³ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Növények – Fák)